

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ändring av sysselsättningslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att sysselsättningslagen ändras. Enligt propositionen tryggas en sådan arbetslös, som fyllt 55 år och är född 1944 eller därefter och som på grund av ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa från ingången av 1997 förlorar rätten till de s.k. tilläggsdagarna i utkomstskyddet för arbetslösa, möjlighet till utbildning eller rehabilitering som främjar sysselsättningen. I den utbildning som ordnas på grundval därav har den arbetslösa rätt till de studiesociala förmåner som avses i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Om det inte är möjligt att ordna lämplig utbildning eller rehabilitering för honom och han inte heller kan sysselsättas på den

öppna arbetsmarknaden, skall kommunen på arbetskraftsmyndigheternas anvisning ordna möjligheter till arbete för honom under 10 månader.

Vidare föreslås att det stadgande i sysselsättningslagen som gäller kommunernas tilläggsstöd ändras så, att tilläggsstödet endast betalas för den andel sysselsatta som överstiger de i lagen stadgade procentgränserna.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1997 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1997.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Rätt till tilläggsdagar i utkomstskyddet för arbetslösa

Enligt 26 § 1 mom. i den gällande lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1317/94) betalas grunddagpenning och enligt förtjänsten avvägd dagpenning för sammanlagt högst 500 arbetslöshetsdagar under fyra på varandra följande kalenderår. Enligt ovan nämnda paragrafs 2 mom. kan utan hinder av vad 1 mom. stadgar om det maximibelopp som betalas under fyra på varandra följande kalenderår till en person som har fyllt 55 år innan maximitiden har gått ut betalas grunddagpenning eller dagpenning avvägd enligt förtjänsten högst till utgången av den kalendermånad under vilken han fyller 60 år.

Numera har personer som fyllt 55 år i praktiken rätt att få arbetslöshetsdagpenning tills de fyllt 60 år. Det har räckt att en person, när han blivit arbetslös, varit 53 år och en månad gammal. Då upphör maximibetalningstiden 500 dagar när han fyller 55 år. Personen i fråga har därefter rätt till s.k. tilläggsdagar tills han fyller 60 år och därefter i allmänhet rätt till arbetslöshetspension. Även om skyldigheten att stå till arbetsmarknadens förfogande och ta emot arbete eller utbildning som erbjuds också i detta fall gäller en arbetslös arbetssökande, står arbetslösa som omfattas av eller kommer att börja omfattas av rätten till tilläggsdagar i praktiken utanför de arbetskraftspolitiska åtgärderna och arbetskraftsservicen inom arbetsförvaltningen. På denna praxis har för sin del inverkat stadgandena om fastställande av den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenningen. Sysselsättning i över en månad inverkar på förtjänstdagpenningens nivå under de återstående tilläggsdagarna och också på den framtida pensionsnivån.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa har med en lag om ändring och temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

(666/96) som träder i kraft vid ingången av 1997 ändrats så, att den åldersgräns som berättigar till tilläggsdagar stiger från 55 år till 57 år. Till en person som har fyllt 57 år innan maximitiden 500 dagar har gått ut kan dessutom betalas grunddagpenning eller dagpenning avvägd enligt förtjänsten högst till utgången av den månad under vilken han fyller 60 år.

Enligt lagändringens ikraftträdelsestadgande skall på en person, som är född före 1944 och som när lagändringen träder i kraft är berättigad till arbetslöshetsdagpenning eller till utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning eller till vilken 1996 har betalats arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsstöd för sammanlagt minst 100 dagar, dock fortfarande tillämpas 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa sådant det lyder när lagändringen träder i kraft. Stadgandet tillämpas dock inte på personer som när lagen träder i kraft är berättigade till dagpenning eller utbildningsstöd på grund av att de har blivit permitterade eller sagt upp sig efter den 1 juni 1996 eller på grund av att ett arbetsförhållande som varat i över sex månader sagts upp efter den nämnda dagen.

I praktiken betyder den ovan nämnda ändringen av 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa att den nuvarande åldersgränsen 53 år och 1 månad, varefter en person i princip och oftast även i praktiken har haft rätt till arbetslöshetsdagpenning tills han fyller 60 år, stiger till 55 år och 1 månad. På grundval av ikraftträdelsestadgandet bibehåller dock de som när lagen träder i kraft efter att ha fyllt 53 år är arbetslösa arbetssökande sin tidigare rätt till dagpenning.

1.2. Kommunernas tilläggsstöd

Lagstiftning och praxis

Enligt 21 § 3 mom. sysselsättningslagen (1696/92) betalas till kommunen på basis av den andel av områdets arbetskraft som kommunen i genomsnitt under kvartalet har sys-

selsatt med sysselsättningsanslag tilläggsstöd enligt följande:

De sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen Tilläggsstödet av det sammanlagda beloppet av sysselsättningsanslagen

minst	1 %	10 %
"	1,5 %	20 %
"	2 %	30 %

Numera kan till kommunen som maximistöd per sysselsatt betalas normalt sysselsättningsstöd, uppgående till 118 mk om dagen och 2 537 mk i månaden, höjt med högst 80 %, dvs. 212 mk om dagen och 4 566 mk i månaden. Stöd av ovan nämnd storlek betalas för arbete där arbetstiden är minst 85 % av den regelbundna arbetstiden. För sysselsättandet av en långtidsarbetslös betalas stödet i praktiken höjt med 70 %.

Tilläggsstödet togs i bruk den 1 februari 1980 i en situation där man önskade öka kommunernas sysselsättning kraftigt och samtidigt minska de stora regionala skillnaderna i arbetslöshetsgraden. Anslagen och tilläggsstödet inriktade sig kraftigast på de relativt sett svåraste arbetslöshetsområdena. Även om de regionala skillnaderna i arbetslöshetsgraden har minskat på 1990-talet, har kommunernas stödsysselsättning ökat. I år har nivån under tiden januari-augusti stigit till i medeltal 31 200 personer. Av de ovan nämnda sysselsatta omfattas 2 300 personer av Europeiska socialfondens program. År 1995 utgjorde andelen långtidsarbetslösa ungefär två tredjedelar och de ungas andel omkring en femtedel av de sysselsatta.

Nedan i tabell 1 anges utgifterna för det kommunala sysselsättningsstödet och inverkan på sysselsättningen åren 1977—1997.

Tabell 1. Utgifter för det kommunala sysselsättningsstödet (mom. 34.06.30) och stödets inverkan på sysselsättningen 1977—1997.

År	Utgifter milj. mk	Antal sysselsatta i genomsnitt
1977	10,2	1 400
1978	89,2	10 800
1979	153,8	14 500

1980	218,7	13 600
1981	320,7	15 100
1982	361,1	16 900
1983	480,0	17 800
1984	535,7	19 400
1985	562,6	18 000
1986	538,3	17 800
1987	706,2	20 100
1988	842,3	20 000
1989	966,6	18 800
1990	990,6	16 400
1991	1 316,7	20 800
1992	1 807,6	24 300
1993	1 277,2	21 500
1994	1 347,8	25 400
1995	1 495,1	27 300
1996, uppskattning	1 435,0	28 600
1997, budgetprop.	1 350,0	26 000

För kommunernas sysselsättningsstöd användes 1994 sammanlagt 1 348 milj. mk och 1995 sammanlagt 1 495 milj. mk. Tilläggsstödet andel av kommunernas totala utgifter för sysselsättningsstödet har varierat beroende på stödsysselsättningens totala omfattning. Tilläggsstödet har de senaste åren utgjort i genomsnitt ca 11 % av de totala utgifterna. År 1994 var tilläggsstödet ca 145 milj. mk och 1995 ca 170 milj. mk. Eftersom kommunernas stödsysselsättning verkar fortsätta att växa i år, torde tilläggsstödet belopp öka något i jämförelse med senaste år.

Antalet kommuner som får tilläggsstöd är för närvarande ca 255, dvs. ca två tredjedelar av alla kommuner. Situationen varierar hela tiden något. Det lägsta tilläggsstödet på 10 % får ca 85 kommuner, tilläggsstöd på 20 % får ca 50 kommuner och det högsta tilläggsstödet, 30 %, får ca 120 kommuner. I östra och norra Finland får ca 70 % av alla kommuner i områdena det högsta tilläggsstödet.

Enligt Finlands Kommunförbund har kommunernas personal minskat med ca 60 000 personer på 1990-talet. Inom den kommunala sektorn finns nuförtiden drygt 390 000 löntagare. Den största minskningen har skett inom de tidsbundna och tillfälliga tjänsterna. Av kommunernas personal är närmare 7 % sysselsatta med hjälp av sysselsättningsstödet. Proportionellt sett finns största delen av dem i Lapplands och Norra Karelen län, i vilka drygt 10 % av de anställda hos kommunerna och samkommunerna är sysselsatta

med hjälp av det sysselsättningsstöd som staten beviljar. De lägsta proportionella andelarna stödsysselsatta finns i Vasa och Nylands län, i vilka de stödsysselsatta är färre än var tjugonde kommunalanställd.

Bedömning av nuläget

Den ursprungliga avsikten med tilläggsstödet varit att sporra kommunerna till ytterligare sysselsättning. Nivån i fråga om kommunernas stödsysselsättning har stigit, men till största delen av andra orsaker än tilläggsstödet. De regionala skillnaderna i arbetslösheten har planat ut och förhållandena har förändrats så, att det inte längre kan anses vara ändamålsenligt att betala ut tilläggsstödet i dess nuvarande form. Kommunernas stödsysselsättning har stigit till en hög nivå och tilläggsstödet ökar inte sysselsättningen, utan höjer i verkligheten bara enhetspriset på kommunernas stödsysselsättning. Om en kommun exempelvis får ett tilläggsstöd på 30 %, får den ett sysselsättningsstöd på ca 5 600 mk i månaden när den sysselsätter en långtidsarbetslös. På grundval av de nuvarande stadgandena utsträcker sig tilläggsstödet, efter att den procentuella gränsen har överskridits, till alla stödsysselsatta.

Under recessionen har den offentliga sektorns anslag minskat och detta har lett till att man varit tvungen att minska antalet anställda. Under sådana förhållanden ansluter sig till användningen av tilläggsstöd sådana drag som inte motsvarar systemets ursprungliga syfte. Tilläggsstödet, som fastställs endast utgående från en hur stor andel av områdets arbetskraft som kommunen som har sysselsatt med sysselsättningsstöd, har å sin sida främjat det förfarande enligt vilket det har lönat sig för kommunerna att ersätta personalunderskottet med personal som anställts för viss tid med sysselsättningsstödet. Slutresultatet är en situation i vilken till kommunen utöver sysselsättningsstöd betalats tilläggsstöd, även om antalet anställda i kommunerna har kunnat minska exempelvis därför att kommunen inte med egna medel besatt tjänster som till karaktären är fasta heltidstjänster och visstidstjänster. På detta sätt stöder grunderna för fastställandet av det nuvarande tilläggsstödet ett förfaringsätt, i vilket man genom sysselsättning med sysselsättningsanslag täcker behovet av ordinarie personal.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål

I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 72/1996 rd) sägs att avsikten är att i anslutning till begränsningen av rätten till tilläggsdagar avlåta en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av sysselsättningslagen så, att de långtidsarbetslösa vilka på grund av den ändrade åldersgränsen inte får rätt till tilläggsdagar garanteras möjlighet till utbildning, rehabilitering eller stödd sysselsättning.

Målet är att möjlighet till sysselsättningsfrämjande utbildning eller rehabilitering ordnas för dem som fyllt 55 år och är födda 1944 eller senare och som enligt ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte skulle omfattas av rätten till tilläggsdagar. Om en ovan avsedd arbetslös inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden eller för honom inte kan ordnas lämplig utbildning eller rehabilitering, skall kommunen på anvisning av arbetskraftsmyndigheterna för honom ordna möjlighet till arbete under 10 månader (*sysselsättningsskyldighet*).

Med anledning av ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras arbetsvillkoret. Arbetsvillkoret uppfylls då personen under granskningsperioden på 24 månader under sammanlagt 43 veckor (10 månader) har varit i sådant arbete där arbetstiden varje vecka har uppgått till minst 18 timmar. Med hjälp av detta arbetstillfälle på 10 månader kan personen således på nytt uppfylla villkoret för erhållande av arbetslöshetsdagpenning och därigenom omfattas av rätten till tilläggsdagar när han fyllt 57 år. Avsikten med de föreslagna arbetskraftspolitiska åtgärderna är således i sista hand att för en långtidsarbetslös, som varit arbetslös i 500 dagar och som har små möjligheter att placera sig på den öppna arbetsmarknaden, trygga utkomsten inom ramen för systemet med arbetslöshetsdagpenning tills han fyller 60 år.

Eftersom det inte är ändamålsenligt med en verksamhet som enbart framhäver den kvantitativa sysselsättningsnivån strävar man efter att fördjupa och utveckla samarbetet mellan arbetsförvaltningen och kommunerna.

I samarbetet poängteras effekten av åtgärderna. Målet är att inrikta tilläggsstödet på ett sätt som är ändamålsenligare än hittills så, att tilläggsstödet utsträcks endast till den andel sysselsatta som överstiger den fastställda procentuella gränsen och inte till alla sysselsatta.

Avsikten är att det anslag som frigörs genom ändringen av grunderna för utbetalningen av tilläggsstöd används särskilt till åtgärder som förebygger långtidsarbetslöshet. I servicen till arbetslösa uppmärksammas särskilt en grundlig bedömning av klientens servicebehov, motiveringen av honom samt utarbetandet av en långsiktig sysselsättningsplan och planeringen av servicehelheter. I servicehelheten kan ingå arbetspraktik, utbildning, bedömning av arbetskonitionen, arbetsprövning eller placering i arbete med stöd av sysselsättningsstödet. Målet är att genom servicehelheterna ge de arbetspolitiska åtgärderna en bättre effekt.

2.2. De viktigaste förslagen

Skyldighet att ordna möjlighet till rehabilitering, utbildning och arbete

Enligt budgetpropositionen för 1997 ändras sysselsättningslagen i anslutning till revideringen av utkomstskyddet för arbetslösa så, att möjlighet till sysselsättningsfrämjande utbildning eller rehabilitering tryggas för dem som fyllt 55 år och är födda 1944 eller senare och som enligt ikraftträdelsestadgandena i lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte omfattas av rätten till tilläggsdagar. Om en i ovan nämnda lag avsedd arbetslös inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden och för honom inte heller kan ordnas lämplig utbildning eller rehabilitering, skall kommunen på anvisning av Arbetskraftsmyndigheterna ordna möjlighet till arbete under 10 månader.

Enligt propositionen skall kommunen på Arbetskraftsmyndighetens anvisning ordna möjlighet till arbete under 10 månader för en sådan person som fyllt 55 år, är född 1944 eller senare och till vilken arbetslöshetsdagpenning betalats för maximitiden 500 dagar samt som inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden eller för vilken lämplig utbildning eller rehabilitering inte heller kan ordnas. När en kommun ordnar ett heltidsarbete har den rätt att få normalt

sysselsättningsstöd höjt med 80 %. Det arbete som utförts under den tvååriga granskningsperiod som gäller återinträdesvillkoret i anslutning till utkomstskyddet för arbetslösa och den Arbetskraftspolitiska vuxenutbildning som uppfyller arbetsvillkoret förkortar skyldigheten till sysselsättning under 10 månader.

Enligt förslaget gäller sysselsättnings-skyldigheten endast arbetslösa som omfattas av den dagpenning avvägd enligt förtjänsten eller den grunddagpenning som ingår i utkomstskyddet för arbetslösa. Således skulle skyldigheterna inte omfatta äldre arbetslösa som får arbetsmarknadsstöd.

Tilläggsstöd

Enligt budgetpropositionen för 1997 revideras de grunder för fastställande av betalningen av kommunens tilläggsstöd som stadgas i 21 § sysselsättningslagen.

Grunderna för betalning av tilläggsstöd föreslås bli ändrade så, att 10 % betalas i tilläggsstöd för den andel sysselsatta som utgör minst 1 %, men mindre än 1,5 % av Arbetskraften i kommunen, 20 % för den andel sysselsatta som utgör minst 1,5, men mindre än 2 % av Arbetskraften i kommunen och 30 % för den andel sysselsatta som utgör minst 2 % av Arbetskraften i kommunen. Därvid skulle tilläggsstöd således endast betalas för den andel sysselsatta som överstiger de procentuella gränserna.

En väsentlig ändring är att medan tilläggsstödet på grundval av de nuvarande stadgandena, efter att den procentuella gränsen har överskridits, utsträcker sig till alla som är sysselsatta med stöd, det enligt propositionen skulle gälla endast den andel som överskrider den procentuella gränsen. En annan ändring är att grunden för bestämning av tilläggsstödet granskas månatligen och inte kvartalsvis som nu.

3. Propositionens verkningar

3.1. Statsekonomiska verkningar

Uppskattningsvis skulle i medeltal högst 1 000 personer på årsnivå omfattas av sysselsättnings-skyldigheten, om förfarandet inte ändras. Uppenbarligen är antalet personer som skall sysselsättas mindre än så, eftersom man genom ändringen av lagen om utkomst-

skydd för arbetslösa strävar efter att i jämförelse med de nuvarande förhållandena stävja uppsägningar av äldre arbetstagare. Sysselsättningsskyldigheten är sålunda en marginell åtgärd i jämförelse med den totala sysselsättningen i kommunerna.

Enligt uppskattning är det föga troligt att många arbetslösa arbetssökande kommer att omfattas av sysselsättningsskyldigheten 1997. Antalet arbetslösa börjar huvudsakligen öka 1998 då dagpenningsskatten gått ut. Till fullo inverkar sysselsättningsskyldigheten 1999.

I budgetpropositionen för 1997 har man vid dimensioneringen av anslaget för det sysselsättningsstöd som beviljas kommunerna och samkommunerna beaktat 60 milj. mk, vilket föranleds av ordnandet av möjlighet till arbete för långtidsarbetslösa som fyllt 55 år. Från ingången av 1998 ökar anslaget med 100 milj. mk.

3.2. Kommunalekonomiska verkningar

I budgetpropositionen för 1997 har sammanlagt 1 350 milj. mk budgeterats för kommunernas stödsysselsättning.

Enligt lagförslaget skulle kommunerna ha begränsad sysselsättningsskyldighet. För de kostnader skyldigheten medför har de rätt att av sysselsättningsanslagen få ett sysselsättningsstöd vars storlek fastställs enligt det största sysselsättningsstöd som för närvarande kommer i fråga. Avsikten är inte att öka stödsysselsättningsnivån i kommunerna, utan att inkludera de i lagförslaget nämnda personer som skall sysselsättas i det nuvarande antalet personer som skall sysselsättas. Således orsakar sysselsättningsskyldigheten inga merkostnader för kommunerna.

Det anslag som frigörs på grund av ändringen av tilläggsstödet avses bli använt för servicehelheter och en förbättring av åtgärdernas effekter på det sätt som beskrivs i punkt 2.1. Om kommunerna skulle hålla sysselsättningen på den nivå som avses i budgetpropositionen för 1997, skulle de vara tvungna att öka sysselsättningsanslagen med uppskattningsvis sammanlagt 91 milj. mk.

Nedan i tabell 2 anges ändringarnas kalkylerade inverkan på anslagen per arbetskraftsdistrikt.

Tabell 2. De föreslagna ändringarnas kalkylerade inverkan på anslagen:

ARBETSKRAFTS-DISTRIKT	Uppskattat antal sysselsatta i genomsnitt År 1977	Tilläggsstöd på nuvarande grunder milj. mk	1%+10% 1,5%+20% 2%+30% milj. mk	Minskning av tilläggsstöd milj. mk
Nyland	3 870	0,00	0,00	0,00
Åbo	1 750	1,00	0,50	-0,50
Satakunta	1 610	16,00	4,50	-11,50
Tavastland	4 180	16,00	4,00	-12,00
Kymmene	1 670	5,00	1,00	-4,00
S:t Michel	1 310	5,00	3,00	-2,00
Vasa	1 350	1,00	0,50	-0,50
Mellersta Finland	1 480	6,00	2,50	-3,50
Kuopio	1 740	15,00	4,50	-10,50
Norra Karelen	1 470	16,00	7,00	-9,00

Kajanaland	1 000	13,00	8,00	-5,00
Uleåborg	2 460	25,00	8,50	-16,50
Lapland	2 110	31,00	15,00	-16,00
HELA LANDET	26 000	150,00	59,00	-91,00

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

18 §. *Ordande av möjlighet till rehabilitering, utbildning och arbete.* Enligt paragrafens 1 mom. fastställs skyldighet att ordna möjlighet till rehabilitering, utbildning och arbete för de långtidsarbetslösa till vilka betalats arbetslöshetsdagpenning för den i lagen stadgade maximitiden på 500 dagar, och vilkas rätt till tilläggsdagar bortfaller med anledning av den ändrade åldersgränsen. Enligt lagförslaget är dock placering i arbete på eget initiativ eller med hjälp av arbetskraftsservice i första hand på den öppna marknaden eller i utbildning eller rehabilitering som främjar möjligheten att få arbete det alternativ som går före ordnande av arbetstillfälle.

Med rehabilitering avses bl.a. åtgärder enligt 13 § lagen om arbetskraftsservice (1005/93) och 10 § förordningen om arbetskraftsservice (1251/93). Även andra rehabiliteringsåtgärder än de som nämns i ovan nämnda stadganden kan komma i fråga. Med utbildning som främjar möjligheten att få arbete avses regelbunden yrkesutbildning, läroavtalsutbildning och arbetspolitisk utbildning. Utöver dessa utbildningsformer kan även ordnande av annan utbildning som främjar möjligheten att få arbete komma i fråga. Enligt 18 § 1 mom. har den arbetslösa rätt till utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90), trots att maximitiden för dagpenningssperioden har gått till ända.

Enligt paragrafens 2 mom. skall en arbetslös arbetssökandes hemkommun med hjälp av sysselsättningsanslagen ordna arbetstillfälle, om de åtgärder som nämns i 1 mom.

inte ger resultat. Ett arbete som ordnas med stöd av sysselsättningsskyldigheten föreslås vara ett heltidsarbete och sysselsättningsperioden 10 månader. Kommunen skulle ordna arbetstillfället så, att den person som sysselsätts kan påbörja arbetet när den i lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade dagpenningssperiodens maximitid har löpt ut. Skyddsstadgandet om 80 % i 23 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa gäller dock inte de personer för vilka arbetstillfälle ordnats efter att arbetslöshetsdagpenning har utbetalats för maximitiden 500 dagar.

Enligt paragrafens 3 mom. föreligger ingen skyldighet att ordna möjlighet till rehabilitering, utbildning och arbete om en person genom att inte ansöka om dagpenning eller annars har framkallat den situationen att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning inte gått till ända innan han fyllt 55 år.

Enligt paragrafens 4 mom. skulle sådant arbete eller sådan utbildning under granskningsperioden, som ingår i arbetsvillkoret, förkorta sysselsättningsperioden på 10 månader med den tid som motsvarar längden av arbets- och utbildningsperioden.

Om verkställandet av sysselsättningen stadgas närmare genom förordning.

18 a §. *Sysselsättningsskyldighetens upphörande.* I praktiken kan det finnas situationer i vilka en person som är berättigad till en arbetsmöjlighet vägrar att ta emot ett arbete eller avbryter det arbete som ordnats för honom eller att en person efter att skyldigheten har trätt i kraft upphör med att söka arbete och lämnar arbetsmarknaden.

För att avhjälpa de ovan nämnda missförhållandena föreslås att till sysselsättningslagen fogas stadganden om sysselsättnings-

skyldighetens upphörande när skyldigheten har trätt i kraft.

Enligt paragrafens 1 mom. upphör kommunens sysselsättningsskyldighet om en arbetstagare vägrar att ta emot ett arbete som är lämpligt för honom med avseende på hans arbetsförmåga. Om en arbetstagare vägrar att ta emot en tjänst av en orsak som avses i 7 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, upphör sysselsättningsskyldigheten dock inte.

Om en arbetssökande avbryter arbetet eller om arbetet avbryts av en orsak som beror på den arbetssökande, upphör sysselsättningsskyldigheten. Kommunen skulle således inte vara skyldig att ordna arbete om den arbetssökande avbryter arbetet innan 10 månader förflötit. Med orsaker som beror på arbetssökanden och på grund av vilka arbetet kan avbrytas avses de i lagen om arbetsavtal (320/70) stadgade grunderna för hävande av arbetsavtal.

Vidare föreslås att i paragrafens 3 mom. stadgas om de situationer i vilka en arbetslös person upphör att vara en arbetslös arbetssökande på grund av att han har lämnat arbetsmarknaden när skyldigheten träder i kraft. Om ett arbete av denna orsak inte kan ordnas för en arbetssökande inom tre månader från det skyldigheten trätt i kraft, upphör skyldigheten.

Sysselsättningsskyldigheten skulle upphöra endast i sådana situationer, i vilka kommunen är skyldig att ordna arbetstillfälle. Däremot skulle sysselsättningsskyldigheten inte upphöra om en person vägrar att delta i rehabilitering eller utbildning.

21 §. *Sysselsättningsstöd till kommunen.* Enligt lagförslaget har kommunen sysselsättningsskyldighet. För de kostnader detta medför har kommunen rätt att få sysselsättningsstöd. Enligt paragrafens 3 mom. får kommunen det normala sysselsättningsstödet höjt med 80 % när den sysselsätter en i 18 § avsedd person.

Enligt paragrafens 4 mom. har kommunen rätt till 10 % i tilläggsstöd för den andel sysselsatta som utgör mer än 1 % av arbetskraften i kommunen, 20 % för den andel sysselsatta som utgör mer än 1,5 % av arbetskraften i kommunen och 30 % för den andel sysselsatta som utgör mer än 2 % av arbetskraften i kommunen.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av sysselsättningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sysselsättningslagen av den 13 mars 1987 (275/87)

21 § 3 mom., sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1696/92), samt

fogas till lagen nya 18 och 18 a §§ i stället för de 18 och 18 a §§ som upphävts genom nämnda lag av den 30 december 1992 samt till 21 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

18 §

Ordnanande av möjlighet till rehabilitering, utbildning och arbete

För en sådan arbetslös arbetssökande som har fyllt 55 år och till vilken arbetslöshetsdagpenning har betalats för den i lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximitiden, men som enligt de stadganden i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som gällde före den 1 januari 1997, trots dagpenningens periodens maximilängd har haft rätt att få arbetslöshetsdagpenning tills han fyller 60 år, tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller utbildning. Vid en på detta sätt ordnad utbildning har den arbetslösa under utbildningstiden rätt till de i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90) avsedda studiesociala förmåner på villkor som stadgas i nämnda lag.

Om en sådan arbetslös person som avses i 1 mom. inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden och lämplig utbildning eller rehabilitering inte kan ordnas för honom, är den kommun som enligt 2 § lagen om hemkommun (201/94) är personens hemkommun skyldig att på anvisning av arbetskraftsmyndigheterna för personen i fråga ordna möjlighet till arbete för 10 månader (*sysselsättningsskyldighet*). Kommunen skall ordna möjligheten till arbete så, att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när den i lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximitiden för dagpenningsperioden har gått till ända. Arbetet skall vara ett heltidsarbete enligt branschens regelbundna arbetstider.

Vad som stadgas i 1 och 2 mom. tillämpas inte om en person genom att inte ansöka om dagpenning eller annars har gett upphov till

att maximitiden för dagpenningsperioden inte har gått till ända innan han fyllt 55 år.

Under den granskningsperiod som stadgas i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utfört arbete eller genomgången utbildning, som hänförs till arbetsvillkoret, förkortar sysselsättningskyldigheten på 10 månader.

Om verkställigheten gällande ordnandet av möjlighet till arbete stadgas närmare genom förordning.

18 a §

Sysselsättningskyldighetens upphörande

Kommunens skyldighet att med stöd av 18 § ordna möjlighet till arbete för därtill berättigade upphör om

1) arbetssökanden utan i 7 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd giltig orsak vägrar att ta emot ett honom anvisat och med hänsyn till hans arbetsförmåga lämpligt arbete som ordnats med stöd av sysselsättningskyldigheten,

2) det arbete som anvisats en arbetssökande avbryts av orsak som beror på arbetsökanden, eller

3) för arbetssökanden, på grund av att han inte längre är arbetslös arbetssökande, inte kan ordnas arbete inom tre månader från det sysselsättningskyldigheten har trätt i kraft.

21 §

Sysselsättningsstöd till kommunen

Om arbetskraftsbyrån med stöd av 18 § anvisar en arbetslös person att sysselsättas av kommunen, har kommunen rätt att få normalt sysselsättningsstöd höjt med 80 %.

De sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen	Tilläggsstödet andel
100	100
90	90
80	80
70	70
60	60
50	50
40	40
30	30
20	20
10	10
0	0

minst	1	%	10	%
"	1,5	%	20	%
"	2	%	30	%

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Republikens President

Arbetsminister *Liisa Jaakonsaari*

Lag

om ändring av sysselsättningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sysselsättningslagen av den 13 mars 1987 (275/87) 21 § 3 mom., sådant det lyder i lag av den 30 december 1992 (1696/92), samt
fogas till lagen nya 18 och 18 a §§ i stället för de 18 och 18 a §§ som upphävts genom nämnda lag av den 30 december 1992 samt till 21 §, sådan den lyder i sistnämnda lag, ett nytt 3 mom., varvid det ändrade 3 och det nuvarande 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Ordnande av möjlighet till rehabilitering, utbildning och arbete

För en sådan arbetslös arbetssökande som har fyllt 55 år och till vilken arbetslöshetsdagpenning har betalas för den i lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximitiden, men som enligt de stadganden i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som gällde före den 1 januari 1997, trots dagpenningsperiodens maximilängd har haft rätt att få arbetslöshetsdagpenning tills han fyller 60 år, tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller utbildning. Vid en på detta sätt ordnad utbildning har den arbetslösa under utbildningstiden rätt till de i lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90) avsedda studiesociala förmåner på villkor som stadgas i nämnda lag.

Om en sådan arbetslös person som avses i 1 mom. inte kan sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden och lämplig utbildning eller rehabilitering inte kan ordnas för honom, är den kommun som enligt 2 § lagen om hemkommun (201/94) är personens hemkommun skyldig att på anvisning av arbetskraftsmyndigheterna för personen i fråga ordna möjlighet till arbete för 10 månader (sysselsättningsskyldighet). Kommunen skall ordna möjligheten till arbete så, att den som sysselsätts kan påbörja arbetet när den i lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximitiden för dagpenningsperioden har gått till ända. Arbetet skall vara ett heltidsarbete enligt branschens regelbundna arbetstider.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Vad som stadgas i 1 och 2 mom. tillämpas inte om en person genom att inte ansöka om dagpenning eller annars har gett upphov till att maximitiden för dagpenningsperioden inte har gått till ända innan han fyllt 55 år.

Under den granskningsperiod som stadgas i lagen om utkomstskydd för arbetslösa utfört arbete eller genomgången utbildning, som hänförs till arbetsvillkoret, förkortar sysselsättningsskyldigheten på 10 månader.

Om verkställigheten gällande ordnandet av möjlighet till arbete stadgas närmare genom förordning.

18 a §

Sysselsättningsskyldighetens upphörande

Kommunens skyldighet att med stöd av 18 § ordna möjlighet till arbete för därtill berättigade upphör om

1) arbetssökanden utan i 7 a § lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd giltig orsak vägrar att ta emot ett honom anvisat och med hänsyn till hans arbetsförmåga lämpligt arbete som ordnats med stöd av sysselsättningsskyldigheten

2) det arbete som anvisats en arbetssökande avbryts av orsak som beror på arbetssökanden, eller

3) för arbetssökanden, på grund av att han inte längre är arbetslös arbetssökande, inte kan ordnas arbete inom tre månader från det sysselsättningsskyldigheten har trätt i kraft.

21 §

Sysselsättningsstöd till kommunen

Till kommunen betalas på basis av den andel av områdets arbetskraft som kommunen i genomsnitt under kvartalet har sysselsatt med sysselsatt med sysselsättningsanslag tilläggsstöd enligt följande:

21 §

Sysselsättningsstöd till kommunen

Om arbetskraftsbyrån med stöd av 18 § anvisar en arbetslös person att sysselsättas av kommunen, har kommunen rätt att få normalt sysselsättningsstöd höjt med 80 %.

Till kommunen betalas *tilläggsstöd* på grundval av den andel av områdets arbetskraft som kommunen i genomsnitt *under en månad* har sysselsatt med sysselsättningsanslag. *Tilläggsstöd betalas endast för de sysselsatta vilkas antal överstiger de sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Tilläggsstödet storlek bestäms enligt följande.

De sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen		Tilläggsstödet andel av det sammanlagda beloppet av sysselsättningsanslagen
minst	1 %	10 %
"	1,5 %	20 %
"	2 %	30 %

De sysselsattas andel av arbetskraften i kommunen		Tilläggsstödet andel
minst	1 %	10 %
"	1,5 %	20 %
"	2 %	30 %

Till kommunen kan för sysselsättande av arbetslösa enligt 19 § för varje sysselsatt person betalas sysselsättningsstöd för högst sex månader i sänder.

Till kommunen kan för sysselsättande av arbetslösa enligt 19 § för varje sysselsatt person betalas sysselsättningsstöd för högst sex månader i sänder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

